

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИДА
ДАВЛАТ РЎЙХАТИДАН ЎТКАЗИЛДИ**

2017 йил 17 февраль

2858-сон

**Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси,
Меҳнат вазирлигининг**

**«Тадбиркорлик субъектлари ходимларининг ўртача йиллик сонини
аниқлаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги**

ҚАРОРИ

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ СТАТИСТИКА ҚЎМИТАСИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МЕҲНАТ ВАЗИРЛИГИНИНГ
ҚАРОРИ**

**Тадбиркорлик субъектлари ходимларининг
ўртача йиллик сонини аниқлаш тартиби тўғрисидаги низомни
тасдиқлаш ҳақида**

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил 24 августдаги 275-сон “Иқтисодий фаолият турларини таснифлашнинг халқаро тизимига ўтиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси ва Меҳнат вазирлиги **қарор қилади:**

1. Тадбиркорлик субъектлари ходимларининг ўртача йиллик сонини аниқлаш тартиби тўғрисидаги низом иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Мазкур қарор расмий эълон қилинган кундан эътиборан уч ой ўтгач кучга киради.

**Давлат статистика қўмитаси
раисининг биринчи ўринбосари**

Б. Мирусманов

Тошкент ш.,
2017 йил “17” январь
1-мб -сон

Меҳнат вазири

А. Абдухакимов

Тошкент ш.,
2017 йил “17” январь
3-к/к -сон

**Тадбиркорлик субъектлари ходимларининг
ўртача йиллик сонини аниқлаш тартиби тўғрисидаги
НИЗОМ**

Мазкур Низом Ўзбекистон Республикасининг “Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида”ги Қонуни ва Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил 24 августдаги 275-сон “Иқтисодий фаолият турларини таснифлашнинг халқаро тизимига ўтиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига мувофиқ тадбиркорлик субъектлари ходимларининг ўртача йиллик сонини аниқлаш тартибини белгилайди.

1-боб. Умумий қондалар

1. Тадбиркорлик субъектларининг тоифаси уларнинг асосий фаолият турини (йиллик айланма ҳажмида улуши энг кўп бўлган фаолият тури) ва ходимларининг ўртача йиллик сонини, Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил 24 августдаги 275-сон қарори билан тасдиқланган Кичик тадбиркорлик субъектларига тегишли бўлган ташкилотлар таснифлагичида белгиланган мезонларга солиштириш йўли билан аниқланади.

2. Тадбиркорлик субъектлари ходимларининг ўртача йиллик сони тадбиркорлик субъекти билан меҳнат шартномаси (контракти) тузилган барча ходимларни, шунингдек фуқаролик-ҳуқуқий тусда тузилган шартномалар асосида ишлаётган ходимларни (бундан фуқаролик-ҳуқуқий тусда тузилган шартномалар асосида ишлар бажараётган, хизматлар кўрсатаётган яқка тартибдаги тадбиркорлар мустасно) ўз ичига олади.

3. Тадбиркорлик субъектлари ходимларининг ўртача йиллик сонини аниқлашда, унитар корхоналар, ваколатхоналар ва филиалларда (агар мавжуд бўлса) ишлаётган ходимларнинг сони ҳам ҳисобга олинади.

4. Тадбиркорлик субъектлари ходимларининг ўртача йиллик сони қуйидагиларни алоҳида тартибда ҳисоблаш ҳамда уларни қўшиш йўли билан аниқланади:

- а) меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимларнинг ўртача йиллик сони;
- б) ташқи ўриндошларнинг ўртача йиллик сони;
- в) фуқаролик-ҳуқуқий тусда тузилган шартномалар асосида ишлаётган ходимларнинг ўртача йиллик сони.

5. Дам олиш ёки байрам (ишланмайдиган) кунларидаги ходимларнинг сони ушбу кунлардан олдинги иш кунларидаги ходимларнинг сонига тенг деб ҳисобланади.

6. Тадбиркорлик субъектлари ходимларининг ўртача йиллик сонини аниқлашда ҳосил бўлган ўртача йиллик сони кўп қийматга қараб бутун сонгача яхлитланади.

**2-боб. Тадбиркорлик субъектида меҳнат дафтарчалари
мавжуд бўлган ходимларнинг ўртача йиллик сонини аниқлаш**

7. Тадбиркорлик субъектида меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимларнинг ўртача йиллик сони мазкур ходимларнинг ўртача ойлик сонини ҳисобот йилининг барча ойлари бўйича қўшиш ва ҳосил бўлган йиғиндини 12 га бўлиш йўли билан қуйидаги формула ёрдамида аниқланади:

$$W = (W_{m1} + W_{m2} + \dots + W_{m12}) / 12, \text{ бунда:}$$

W – меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимларнинг ўртача йиллик сони;

W_{m1}, W_{m2}, \dots – январь, февраль ва мос равишда йилнинг кейинги ойларидаги меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимларнинг ўртача ойлик сони.

8. Тўлиқ бир йил давомида фаолият юритмаган тadbиркорлик субъектлари учун (масалан, йил давомида ташкил этилган, мавсумий ишлаш хусусиятига эга бўлган ва ҳоказо) меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимларнинг ўртача йиллик сони тadbиркорлик субъектининг барча фаолият юритган ойлари учун мазкур ходимларнинг ўртача ойлик сонини қўшиш ва ҳосил бўлган йиғиндини 12 га бўлиш орқали аниқланади.

9. Меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимларнинг ўртача ойлик сони дам олиш ва байрам (ишланмайдиган) кунларни қўшган ҳолда ойнинг биринчи санасидан ўттизинчи ёки ўттиз биринчи санасигача (февраль ойи учун йиғирма саккизинчи ёки йиғирма тўққизинчи санагача) ҳисобот ойнинг ҳар бир календарь кундаги меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимлар сонини қўшиш ва ҳосил бўлган йиғиндини ҳисобот ойнинг календарь кунлари сонига бўлиш орқали қуйидаги формула ёрдамида аниқланади:

$$W_m = (W_{d1} + W_{d2} + \dots + W_{dn}) / n, \text{ бунда:}$$

W_m – меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимларнинг ўртача ойлик сони;

W_{d1}, W_{d2}, \dots – биринчи, иккинчи ва мос равишда ойнинг кейинги саналаридаги меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимлар сони;

n - ҳисобот ойдаги жами календарь кунлари сони.

10. Бир ойдан кам вақт фаолият кўрсатган тadbиркорлик субъектида (масалан, янги ишга туширилган, мавсумий ишлаш хусусиятига эга бўлган ва ҳоказо) меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимларнинг ўртача ойлик сони тadbиркорлик субъектининг ҳисобот ойда барча ишланган кунлари учун (бунга унинг ишлаш давридаги дам олиш ёки байрам (ишланмайдиган) кунлари ҳам киради) мазкур ходимларнинг сонини қўшиш ва ҳосил бўлган йиғиндини ҳисобот ойдаги жами календарь кунлари сонига бўлиш орқали аниқланади.

3-боб. Ташқи ўриндошлар ва фуқаролик-ҳуқуқий тусда тузилган шартномалар асосида ишлаётган ходимларнинг ўртача йиллик сонини аниқлаш

11. Ташқи ўриндошларнинг ўртача йиллик сони мазкур ходимларнинг ўртача ойлик сонини ҳисобот йилининг барча ойлари бўйича қўшиш ва ҳосил бўлган йиғиндини 12 га бўлиш йўли билан қуйидаги формула ёрдамида аниқланади:

$$EW = (EW_{m1} + EW_{m2} + \dots + EW_{m12}) / 12, \text{ бунда:}$$

EW – ташқи ўриндошларнинг ўртача йиллик сони;

EW_{m1}, EW_{m2}, \dots – январь, февраль ва мос равишда йилнинг кейинги ойларидаги ташқи ўриндошларнинг ўртача ойлик сони.

12. Ташқи ўриндошларнинг ўртача ойлик сони меҳнат шартномасида кўзда тутилган иш вақти муддатига мутаносиб равишда қуйидаги формула ёрдамида аниқланади:

$$EW_m = (EW_{t_1} + EW_{t_2} + \dots + EW_{t_n}) / t_n, \text{ бунда:}$$

EW_m – ташқи ўриндошларнинг ўртача ойлик сони;

$EW_{t_1}, EW_{t_2}, \dots$ – биринчи, иккинчи ва кейинги ташқи ўриндошларнинг жорий ойда ишлаган иш вақти муддати;

t_n – ойлик иш вақтининг нормал муддати.

Иш вақтининг нормал муддати Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 115-моддасига мувофиқ белгиланади.

Агар тадбиркорлик субъектининг ҳам беш кунлик ҳам олти кунлик иш ҳафтасида ишлайдиган ходимлари мавжуд бўлса ушбу тадбиркорлик субъектлари учун олти кунлик иш ҳафтасидаги нормал иш вақти олинади.

13. Фуқаролик-ҳуқуқий тусда тузилган шартномалар асосида ишлаётган ходимларнинг ўртача йиллик сони мазкур ходимларнинг ўртача ойлик сонини ҳисобот йилининг барча ишланган ойлари бўйича қўшиш ва ҳосил бўлган йиғиндини 12 га бўлиш йўли билан қуйидаги формула ёрдамида аниқланади:

$$CW = (CW_{m1} + CW_{m2} + \dots + CW_{m12}) / 12, \text{ бунда:}$$

CW – фуқаролик-ҳуқуқий тусда тузилган шартномалар асосида ишлаётган ходимларнинг ўртача йиллик сони;

CW_{m1}, CW_{m2}, \dots – январь, февраль ва мос равишда йилнинг кейинги ойларидаги фуқаролик-ҳуқуқий тусда тузилган шартномалар асосида ишлаётган ходимларнинг ўртача ойлик сони.

14. Фуқаролик-ҳуқуқий тусда тузилган шартномалар асосида ишлаётган ходимларнинг ўртача ойлик сони дам олиш ва байрам (ишланмайдиган) кунларни қўшган ҳолда ойнинг биринчи санасидан ўттизинчи ёки ўттиз биринчи санасигача (февраль ойи учун йигирма саккизинчи ёки йигирма тўққизинчи санагача) ҳисобот ойининг ҳар бир календарь кундаги (шартноманинг амал қилиш муддатида) ходимлар сонини қўшиш ва ҳосил бўлган йиғиндини ҳисобот ойининг календарь кунлари сонига бўлиш орқали қуйидаги формула ёрдамида аниқланади:

$$CW_m = (CW_{d1} + CW_{d2} + \dots + CW_{dn}) / n, \text{ бунда:}$$

CW_m – фуқаролик-ҳуқуқий тусда тузилган шартномалар асосида ишлаётган ходимларнинг ўртача ойлик сони;

CW_{d1}, CW_{d2}, \dots – биринчи, иккинчи ва мос равишда ойнинг кейинги саналаридаги фуқаролик-ҳуқуқий тусда тузилган шартномалар асосида ишлаётган ходимлар сони;

n - ҳисобот ойидаги жами календарь кунлари сони.

15. Агар ходим тадбиркорлик субъекти билан меҳнат шартномаси асосида ишлаш билан бир вақтнинг ўзида мазкур тадбиркорлик субъекти билан фуқаролик-ҳуқуқий тусда тузилган шартнома асосида ишлаётган бўлса, фақат асосий лавозими бўйича меҳнат шартномаси асосида ишлаётган ходимлар сонига ҳисобга олинади.

16. Тадбиркорлик субъекти ходимларининг ўртача йиллик сонини ҳисоблаш бўйича шартли мисол мазкур Низомнинг иловасида келтирилган.

4-боб. Яқуний қондалар

17. Мазкур Низом талабларининг бузилишида айбдор бўлган шахслар қонуни ҳужжатларига мувофиқ жавобгар бўладилар.

18. Мазкур Низом Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги, Молия вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси, Ўзбекистон Қасаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши ҳамда Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси билан келишилган.

Иқтисодиёт вазири

Г. Саидова

2017 йил " 9 " январь

Молия вазири

Б. ходжаев

2017 йил " 9 " январь

Давлат солиқ қўмитаси раиси

Парниев

2017 йил " 9 " январь

Ўзбекистон Қасаба уюшмалари
Федерацияси Кенгаши раиси

Қ. Рафиков

2017 йил " 9 " январь

Савдо-саноат палатаси раиси

А. Шайхов

2017 йил " 9 " январь

Тадбиркорлик субъектлари
ходимларининг ўртача йиллик сонини
аниқлаш тартиби тўғрисидаги низомга
ИЛОВА

**Тадбиркорлик субъектлари ходимларининг
ўртача йиллик сонини ҳисоблаш бўйича
ШАРТЛИ МИСОЛ**

Тадбиркорлик субъекти ўз фаолиятини 24 май санасида бошлади. Мазкур тадбиркорлик субъекти билан 24 майда меҳнат шартномаси тузган ва меҳнат дафтарчалари расмийлаштирилган ходимлар сони 70 кишини ташкил қилди. 27 майда 6 киши ишга қабул қилинди, 28 майда 1 киши билан меҳнат шартномаси бекор қилинди, 29 майда 5 киши ва 31 майда яна 4 киши ишга қабул қилинди.

Тадбиркорлик субъектлари ходимларининг ўртача йиллик сонини аниқлаш тартиби тўғрисидаги низомнинг 10-бандига мувофиқ тадбиркорлик субъектида меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимларнинг ўртача ойлик сони ҳисобот ойининг ҳар бир календарь куни учун ходимлар сонини кўшиш ва ҳосил бўлган йиғиндини ҳисобот ойининг календарь кунлари сонига бўлиш орқали аниқланади (1-жадвал).

1-жадвал

**Тўлиқ бир ой фаолият юритмаган тадбиркорлик субъектида
меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимларининг
ўртача ойлик сонини аниқлаш**

Ой санаси	Ходимлар сони, киши
24	70
25 (дам олиш куни)	70
26 (дам олиш куни)	70
27	76
28	75
29	80
30	80
31	84
Ходимларнинг ўртача ойлик сони	$(70+70+70+76+75+80+80+84):31=19,5$

Йилнинг кейинги ойлари учун меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимларнинг ўртача ойлик сони худди шу тарзда аниқланади.

Тадбиркорлик субъектлари ходимларининг ўртача йиллик сонини аниқлаш тартиби тўғрисидаги низомнинг 8-бандига мувофиқ меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимларнинг ўртача йиллик сони мазкур ходимларнинг ўртача ойлик сонини кўшиш ва ҳосил бўлган йиғиндини 12 га бўлиш йўли билан аниқланади (2-жадвал).

**Тўлик бир йил фаолият юритмаган тадбиркорлик субъектида
меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимларнинг
ўртача йиллик сонини аниқлаш**

Ойлар	Меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимларнинг ўртача ойлик сони, киши
Май	19,5
Июнь	85
Июль	90
Август	90
Сентябрь	92
Октябрь	93
Ноябрь	89
Декабрь	87
Ходимларнинг ўртача йиллик сони	(19,5+85+90+90+92+93+89+87):12=53,8

Тадбиркорлик субъекти томонидан ноябрь ойида 3 нафар ташқи ўриндошлар билан меҳнат шартномалари тузилиб, яъни, 1-ташқи ўриндош билан меҳнат шартномасида иш вақтининг муддати кунига 3 соатдан 26 кун, 2-ташқи ўриндош билан кунига 2 соатдан 20 кун ва 3-ташқи ўриндош билан эса кунига 1 соатдан 15 кун этиб белгиланган (3-жадвал).

Ташқи ўриндошларни ҳисобга олиш жадвали

Ташқи ўриндошлар	Ташқи ўриндошларнинг жорий ойда ишлаган иш вақти, соат
1-ташқи ўриндош	78 (26 кун x 3 соат)
2-ташқи ўриндош	40 (20 кун x 2 соат)
3-ташқи ўриндош	15 (15 кун x 1 соат)
Ташқи ўриндошларнинг жами ишлаган иш вақти	78 + 40 + 15 = 133

Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексининг 115-моддасига мувофиқ олти кунлик (40 соатли) иш ҳафтаси учун октябрь ойида иш вақтининг нормал муддати 174 соатни ташкил этади. Тадбиркорлик субъектлари ходимларининг ўртача йиллик сонини аниқлаш тартиби тўғрисидаги низомнинг 12-бандида келтирилган формулага асосан, ташқи ўриндошларнинг ўртача ойлик сони қуйидагига тенг бўлади:

$$\frac{133 \text{ киши} \cdot \text{соат}}{174 \text{ соат}} = 0,8 \text{ киши}$$

Йилнинг кейинги ойлари учун ташқи ўриндошларнинг ўртача ойлик сони худди шу тарзда аниқланади.

Тадбиркорлик субъектлари ходимларининг ўртача йиллик сонини аниқлаш тартиби тўғрисидаги низомнинг 11-бандига мувофиқ ташқи ўриндошларнинг ўртача йиллик сони қуйидагича аниқланади (4-жадвал).

4-жадвал

Ташқи ўриндошларнинг ўртача йиллик сонини аниқлаш

Ойлар	Ташқи ўриндошларнинг ўртача ойлик сони, киши
Октябрь	0,8
Ноябрь	1,2
Декабрь	1,8
Ташқи ўриндошларнинг ўртача йиллик сони	$(0,8+1,2+1,8):12=0,3$

Декабрь ойида тадбиркорлик субъекти томонидан 5 нафар жисмоний шахс билан хизмат кўрсатиш бўйича ҳисобот йилининг 13 декабридан 23 декабригача бўлган муддатга фуқаролик-ҳуқуқий тусдаги шартномалар тузилди. Мазкур ҳолатда, фуқаролик-ҳуқуқий тусда тузилган шартномалар асосида ишлаган ходимларнинг ўртача ойлик сони Тадбиркорлик субъектлари ходимларининг ўртача йиллик сонини аниқлаш тартиби тўғрисидаги низомнинг 14-бандига мувофиқ қуйидагича аниқланади (5-жадвал).

5-жадвал

Фуқаролик-ҳуқуқий тусда тузилган шартномалар асосида ишлаган ходимларнинг ўртача ойлик сонини аниқлаш

Декабр ойи санаси	Ходимлар сони, киши
13	5
14	5
15	5
16	5
17 (дам олиш куни)	5
18 (дам олиш куни)	5
19	5
20	5
21	5
22	5
23	5
Жами, ўртача ойда	$(5+5+5+5+5+5+5+5+5+5+5):12=1,8$

Тадбиркорлик субъектлари ходимларининг ўртача йиллик сонини аниқлаш тартиби тўғрисидаги низомнинг 13-бандига мувофиқ фуқаролик-ҳуқуқий тусда тузилган шартномалар асосида ишлаган ходимларнинг ўртача йиллик сони қуйидагича аниқланади:

$$\frac{1,8 \text{ киши}}{12} = 0,2 \text{ киши}$$

Тадбиркорлик субъектида ҳисоб-китоблар натижасида меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимларнинг ҳисобот йили учун ўртача йиллик сони 53,8 ни ташкил қилди.

Ҳисобот йили давомида ташқи ўриндошлар билан меҳнат шартномаси тузилиб, мазкур ходимларнинг ўртача йиллик сони 0,3 ни ташкил қилди.

Шунингдек, жисмоний шахслар билан фуқаролик-ҳуқуқий тусда шартномалар тузилиб, мазкур ходимларнинг ўртача йиллик сони 0,2 ни ташкил қилди.

Тадбиркорлик субъекти ходимларининг ўртача йиллик сони Тадбиркорлик субъектлари ходимларининг ўртача йиллик сонини аниқлаш тартиби тўғрисидаги низомнинг 4-бандига асосан қуйидагича аниқланади (6-жадвал).

6-жадвал

**Тадбиркорлик субъекти ходимларининг
ўртача йиллик сонини аниқлаш**

	Ходимларнинг ўртача йиллик сони, киши
Меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимларнинг ўртача йиллик сони	53,8
Ташқи ўриндошларнинг ўртача йиллик сони	0,3
Фуқаролик-ҳуқуқий тусда тузилган шартномалар асосида ишлаётган ходимларнинг ўртача йиллик сони	0,2
Жами	(53,8+0,3+0,2) = 54,3

Шундай қилиб, Тадбиркорлик субъектлари ходимларининг ўртача йиллик сонини аниқлаш тартиби тўғрисидаги низомнинг 6-бандига асосан ҳисобот йилида тадбиркорлик субъекти ходимларининг ўртача йиллик сони 55 кишини ташкил қилади.